POŠTNINA PLAČANA

GOSPODARSTVO

TRGOVINA ★ INDUSTRIJA ★ OBRT ★ FINANCE

IZHAJA DVAKRAT MESECNO. UREDNISVO IN UPRAVA V TRSTU, UL. RUGGERO MANNA ST. 29. TELEFON 27—947. CENA: POSAMEZNA STEVILKA 15.— LIR, 6 DIN. NAROCNINA: LETNA 350.— LIR, 85.— DIN; POLLETNA 180.— LIR, 45.— DIN. CEKOVNI RACUN »LJUDSKA ZALOZBA TRST, STEV. 11546. — CENE OGLASOV: ZA VSAK MM VISINE V SIRINI STOLPCA 40.— LIR.

Leto II. št. 28 | Trst 16. oktobra 1948 | Cena lir 15

Degradacija tržaške trgovine

Predsednik Zveze italijanskih trgovcev je pred kratkim podčrtal v nekem italijanskem gospodarskem časopisu velike težave, s katerimi se morajo danes boriti zlasti italijanski trgovci na drobno. V dokaz za svoje trditve je navedel, da so v prvem polletju tega leta dosegli menični protesti v Milanu vsoto 4 milijard lir, to je trikrat toliko kakor v istem obdobju preteklega leta. Med vzroki globoke krize v italijanski trgovini je naštel splošne težkoče gospodarske narave, davčni pritisk itd. So pa tudi druge okoliščine, ki povzročajo škodo italijanskim trgovcem. Med temi je »neizprosna in nepoštena konkurenca« — tako se je izrazil predsednik Zveze, s strani raznih ustanov, kakor zadrug, političnih organizacij, kmetijskih konzorcijev itd., ki izvršujejo svoje posle pod mnogo boljšimi pogoji zlasti v pogledu davčnega bremena. Poleg tega se je pojavila v Italiji prava inflacija trgovinskih dovoljenj. Kot gobe so namreč brez vsakega reda vsepovsod zrasle stojnice, vozički, kioski, kjer razprodajajo najrazličnejše predmete večkrat brez vsakega dovoljenja. Pa tudi mnoge trgovine se bavijo brez dovoljenja s prodajo blaga, za katerega nimajo licence. Zveza italijanskih trgovcev je že storila korake, za zdaj v krajevnem okviru, za odstranitev vseh »nerednosti«, ki po mnenju trgovske zveze ogražajo obstoj kategorije trgovcev.

* *

Kaj naj rečemo o postopni degradaciji trgovine v samem Trstu? Kakor gobe rastejo v Trstu nove »trgovine«. Vprašanje je seveda, kakšne so te trgovine. Samo en primer: na trgu Skorklje se ti čez noč pojavi stojnica in za njo nov trgovec s sadjem in zelenjavo. Ulico nižje: nova stojnica, za njo ena ali dve ženski, na njej nekaj kilogramov grozdja.

Tržaška javnost se vprašuje: Od kod ti novi trgovci in trgovke, ti povsem novi obrazi? Kdo jim je dal obrtnico? Saj je vendar v isti ulici, nekaj korakov od stojnice stara trgovina s sadjem in zelenjavo, levo pa prodajalnica Delavskih zadrug, ki prodaja tudi sadje. Z druge strani se oglašajo trgovci s protesti, češ od njih zahtevajo davke, a nikdo jih ne zaščiti pred konkurenco doseljencev, ki jim umetno ustvarjajo mesta, da bi polagoma izpodrinili domačine; vse to iz političnih razlogov.

Že po prvi vojni je bil naval takšnih »trgovcev« iz Italije velik in s pomočjo oblastev so se kmalu vrinili v tržaško skupnost ter polagoma pričeli izpodjedati tla domačinom. Tako je vstalo na stotine takšnih »trgovin«, čeprav je vladalo splošno mrtvilo v tržaškem gospodarskem življenju. Fašistični listi so tedaj prinašali poročila o naraščajočem številu vpisanih tvrdk, da bi dokazali, da se Trst gospodarsko dviga. V resnici je šlo samo za drobitev solidne domače trgovine.

Trst je danes kljub splošnemu gospodarskemu mrtvilu in pri vsej brezposelnosti privlačna točka za drobno špekulacijo. Za male lokale se še vedno plačujejo razmeroma ogromne vsote. V resnici produktivno delo ne privlačuje, ker je pretežko. Jasno je, da dolgo tako ne pojde, ker je neproduktivna špekulacija podobna pijavki, ki pije kri telesu zdravega gospodarstva. Od te sistematične drobitve trgovine nimajo škodo samo pravi trgovci, temveč tudi vsa javnost, saj je dognano, da nepotrebna množitev trgovin in prodajalnic povišuje cene.

V GDANSKU SVOBODNE CONE ZA DRŽAVE TRZASKEGA ZALEDJA

Tudi v Gdansku bodo 1. septembra tega leta dodeliti svobodne pristaniške cone Cehoslovaški, Jugoslaviji, Romuniji in ZDA po zgledu Sčečinskega pristanišča, kjer so že v veljavi podobne olajšave od 1. avgusta 1948.

Značilno je dejstvo, da poljske luke nudijo državam v njihovem zaledju vse ugodnosti, medtem ko v Trstu ne najdejo n. pr. niti primernega skladišča za Jugoslavijo, za katero je jugoslovanska vlada že davno prosila.

Trgovina zahteva znanje jezikov

V zadnjem času je propagandni oddelek za pospeševanje zunanje trgovine v angleškem ministrstvu za trgovino prejel od svojih predstavništev v inozemstvu, predvsem v čezmorskih deželah, vse polno pritožb, češ da angleški izvozniki ne upoštevajo dovolj krajevnih razmer v zunanjem svetu, predvsem ne jezika domačega prebivalstva. Angleški izvozniki tiskajo brošure in razne propagandne kataloge samo v angleškem jeziku brez prevoda. Pogosto so dodani samo nepopolni prevodi, ki često zadenjajo na kritiko. Kupci hočejo imeti jasen pregled o kupljenem blagu, in to v jeziku, ki ga razumejo. Potrebne so dobre ilustracije in natančni podatki.

Ogromen primanjkljaj v ital. proračunu

Poslanca Corbino in Tosi sta predložila finančnemu odboru italijanskega parlamenta poročilo o stanju tekočega proračuna. Proračun predvideva 1251,7 milijarde izdatkov in 800,7 milijarde dohodkov. To se pravi, da znaša primanjkljaj 451 milijard. Če se temu primanjkljaju doda še primanjkljaj gibanja kapitalov, nastane celotni primanjkljaj 512,7 milijarde lir. Zaostanki neporavnanih državnih dolgov iz prešnjega proračuna, ki padajo na novi proračun 1848—49, znašajo okoli 100 milijard. Državni dolg je znašal dne 30. junija 1948 1.711,867 milijonov, kateremu je treba dodati okoli 700 milijard pasivnih zaostankov in ostale državne dolgove Italijanski banki. Tako pridemo do skupnega državnega dolga 2.615 milijard. Lansko leto je 30. junija znašal skupni državni dolg 1.972 milijard lir.

* *

ZA VSAKO KRAVO POLDRUGO TONO SUPERFOSFATA

Prejšnji teden je odplula iz Dublina tovorna ladja »Menuapia« s prvo pošiljko irske živine, namenjeno Italiji. Zivino bodo izkrcali v Anversu, odkoder bo po železnici prepeljana v Italijo. V smislu italijansko-irskega sporazuma bo Italija izvozila v Irsko po pol drugo tono superfosfata za vsako glavo goveje živine.

Čedalje tesnejše sodelovanje med Vzhodom in Zapadom

Ustanovitev stalnega trgovinskega odbora

Na pobudo Sovjetske zveze je v Ženevi zasedala Gospodarska komisija za Evropo. Sovjetska zveza je že v začetku tega leta predložila, naj bi gospodarska komisija na posebnem sestanku preučila vprašanje trgovinskega in industrijskega odbora v okviru Gospodarske komisije. Sestanka v Ženevi se je udeležilo 22 držav. Na predlog Belgije in Holandije je bil ustanovljen stalni trgovinski odbor. Predlog je prodrl z 10 glasovi; proti ni glasoval nihče. Predstavniki vzhodnih držav so se vzdržali glasovanja z motivacijo, da je bil holandsko-belgijski predlog preozek. Sovjetska zveza je predlagala tudi ustanovitev industrijskega odbora. Ta predlog ni prodrl, češ da že obstajajo podobne ustanove v okviru Gospodarske komisije. Zapadni tisk z zadovoljstvom ugotavlja, da je to zasedanje Gospodarske konference popolnoma uspelo, kar pripisuje lojalnemu sodelovanju predstavnikov vzhodnih držav. Namen ustanovljenega odbora je pospeševanje trgovine med vzhodnimi in zapadnimi državami.

Avtomobilski nadomestki za Vzhod

Na zasedanju gospodarskega odbora v Ženevi, ki je pričel s svojim delom 27. septembra in na katerem je prisotnih 22 držav, so dosegli — kakor poroča Associated Press — prvi sporazum, ki se nanaša na izmenjavo blaga med zapadno in vzhodno Evropo. Gre za načelni dogovor, po katerem bo Italija nabavljala Jugoslaviji, Češkoslovaški, Poljski in Romuniji nadomestne kose za 60.000 avtomobilov proti uvozu železnih razdrtin, železne rude ter bakra. Podrobnosti bodo obravnavali kasneje z neposrednimi dogovori medzainteresiranimi državami. Svoj čas so omenjene dežele prejele po UNRRI ali v okviru zakona o zakupu in posojilu okrog 160.000 avtomobilov v skupni vrednosti 85 milijonov dolarjev. Pomanjkanje nadomestnih kosov v zadnjem času vedno bolj otežuje uporabo teh vozil. Za nabavo nadomestnih kosov je Italija prvotno zahtevala plačilo v čvrstih valutah. Ker so italijanske zaloge tega materiala omejene, je verjetno da bodo sklenili podobne dogovore tudi z ostalimi državami zapadne Evrope.

TUDI SCELBA GLEDA NA VZHOD

Ob otvoritvi 26. sejma v Padovi, na katerem je zastopano okrog 1.200 razstavljalcev, je italijanski minister za notranje zadeve Scelba v svojem govoru poudaril, da bi moral sejem v Bariju predstavljati most za poslovne zveze z Bližnjim vzhodom, medtem ko bi morala Padova gledati predvsem na srednjo Evropo in na Balkan. »Mednarodna zamenjava blaga, je dejal Scelba, je osnova za mirno mednarodno sodelovanje, ker pridejo vlade in narodi, ki se razlikujejo po ideologiji in političnem sistemu, lahko v stik po posredovanju svobodne trgovine. Mi nudimo to pot in bomo srečni, če bomo s tem dosegli tesnejše sodelovanje tudi na političnem področju«.

Mednarodna banka za pospešitev trgovine med Vzhodom in Zapadom

Predsednik upravnega odbora Mednarodne banke John J. McCloy je podal svoje tretje letno poročilo o stanju banke in svetovnega gospodarstva. Predsednik je izrazil dvom, da bi zapadne evropske države dosegle predvojno življenjsko stopnjo, ako ne zrušijo svojih carinskih zidov, ki ovirajo mednarodno trgovino. Dalje trdi predsednik, da ne bo dovolj obnoviti predvojno trgovino in proizvodnjo v Evropi. Proizvodnjo je treba še bolj pospešiti in znižati proizvodne stroške. Poti evropske trgovine se morajo odpreti, da bi ustrezale osnovnim izpremembam, ki so nastopile na svetu. Modernizacija zapadne evropske trgovine in industrije sta mogoči samo pod pogojem, ako se proizvodnja obrne od potrošnega blaga h kapitalnemu. Potrebno je izvesti standardizacijo proizvodov in v nekaterih primerih podaljšati delovni čas.

Banka je do zdaj podelila za 525 milijonov dolarjev posojil, vendar ni mogla razviti vseh svojih sil, ker je zaradi politične napetosti ogrožena gospodarska in finančna stalnost v mnogih predelih. Banka je podelila naslednja posojila: 250 milijonov dolarjev Franciji, 195 milijonov Holandiji, 40 milijonov dolarjev Danski, 12 milijonov Luksemburgu, 16 milijonov Kitajski in 12 milijonov štirim holandskim plovnim podjetjem.

»Agence France Presse« poroča iz Washingtona, da odbor Mednarodne banke preučuje vprašanje posojila 10 milijonov dolarjev, ki naj bi ga banka podelila zapadnim evropskim državam za nakup lesa v srednji in vzhodni Evropi. Upravni odbor je naklonjen tej akciji. Poleg tega bi Poljska, Jugoslavija, Češkoslovaška, Finska in Avstrija prejele posojilo za moderniziranje turizma. Posojilo 10 milijonov dolarjev za nakup lesa pa bi bilo razdeljeno med Francijo, Belgijo, Luksemburgom, Holandijo in Italijo. V diplomatskih krogih v Washingtonu so mnenja, da bi Mednarodna banka z omenjeno akcijo pripomogla k pospešitvi izmenjave blaga med zapadnimi in evropskimi državami. Češkoslovaški je že bilo nakazano posojilo 6 milijonov dolarjev.

Anglija se pogaja z ZSSR, Jugoslavijo in Poljsko

Pri vsej politični napetosti, ki se opaža na zasedanju OZN v Parizu, Anglija mirno nadaljuje pogajanja s Sovjetsko zvezo, Jugoslavijo in Poljsko za sklenitev trgovinskih pogodb. Sovjetski in angleški trgovinski izvedenci so po vesteh iz Londona že končali pripravljalno delo s tem, da so sestavili sezname blaga, ki so ga omenjeni državi pripravljeni izmenjati. Iz angleških krogov še ni mogoče zvedeti posebnih podrobnosti, pač pa je predstavnik vlade izjavil, da so pripravljalna dela za pogodbo s Sovjetsko zvezo dokončana.

Vse kaže — vsaj tako se glasijo vesti iz Londona — da je jugoslovansko-angleška trgovinska pogodba že pripravljena. Podpisana še ni bila, ker še ni bil dosežen dokončen sporazum glede višine jugoslovanske odškodnine za angleška podržavljena podjetja v Jugoslaviji. Jugoslavija je pripravljena plačati primerno odškodnino, toda ne v višini, ki jo še vedno zahtevajo Angleži.

V istem času, kakor se ugodno razvijajo angleško-sovjetska in angleško-jugoslovanska pogajanja, so se pričela angleško-poljska pogajanja v Varšavi. Namen teh pogajanj je, da se obseg poljsko-angleške trgovine poveča in tako razširi obstoječa poljsko-angleška trgovinska pogodba, ki je bila sklenjena maja 1947 za dobo treh let. V smislu te pogodbe bi Poljska izvozila v Anglijo blaga za 23 milijonov funtov, uvozila pa iz Anglije za 35 milijonov funtov. Zdi se, da hočejo Poljaki skleniti pogodbo za dobo petih let. V Londonu v načelu ne odbijajo tega predloga, vendar so bolj naklonjeni pogodbi na krajši rok.

POGAJANJA Z ROMUNIJO

Angleži se pogajajo tudi z Romunijo. Za zdaj ne gre za sklenitev prave trgovinske pogodbe, pač pa samo za določene kupčije. Za Anglijo se pogaja poseben poslanec Frank Pinnock, ki ga je odposlalo na Balkan angleško ministrstvo za prehrano. Anglija bi sklenila trajno trgovinsko pogodbo edino v primeru, ako Romunija pristane na odškodnino za podržavljeno angleško imetje. Angleži bi radi zdaj kupili večje količine žita in hrane, in sicer zahtevajo cene, ki so v veljavi na svetovnem trgu. V zameno bi Romunija kupila na Angleškem razne industrijske proizvode. Trenutno so bila pogajanja v Bukareštu prekinjena, ker je Frank Pinnock odpotoval za nekaj dni v smeri Beograda.

ZA UREDITEV PROMETA NA DONAVI

V Bratislavi se bodo v kratkem sestali odposlanci Češkoslovaške, Poljske, Sovjetske zveze, Jugoslavije, Bolgarije, Romunije, Avstrije, Švice in Madžarske, da bi se pogajali o ureditvi vprašanja zavarovanja in reasikuracije prevozov na železnicah v srednji in vzhodni Evropi, kakor tudi na Donavi.

AVTOMOBILSKI PREVOZ BREGENZ — STRASBOURG

Sredi septembra je Avstrija uvedla avtomobilsko tovorno progo med Bregenzom in Strasbourgom na Renu. Avstrija računa, da bo na ta način prihranila velik del deviz, s katerimi je doslej poravnavala prevozne stroške po Renu od Bazla navzdol. Po uvedbi nove avtomobilske proge bo Avstrija plačevala samo še 15,5% prevoznih stroškov v francoskih frankih (poprej pri prevozu čez Bazel in dalje po Renu 53% v švicarskih frankih na relaciji Passau - Aachen pa celo 75% v dolarjih). S tem si je Avstrija občutno skrajšala in pocenila pot do Rotterdama in Anversa.

Tranzit na bohinjski progi odprt

Po sporazumu med predstavniki STO-ja, Jugoslavije, Italije, Avstrije, Češkoslovaške in Madžarske o uvedbi neposrednih (direktnih) tarif za tranzit čez jugoslovansko ozemlje so se končno železniška ravnateljstva omenjenih držav zedinila, da se 15. oktobra odpre tranzit čez jugoslovansko ozemlje po bohinjski progi (Jesenice-Nova Gorica-Opčine-Trst). Za zdaj so bili vpeljani 3 pari vlakov, v primeru potrebe pa je predvidenih več, celo do 16 parov vlakov. Bohinjska proga, ki je bila med vojno težko poškodovana, je bila obnovljena. Zamenjati je treba še samo nekatere začasne mostove in viadukte. To delo je zdaj v teku. Večino postaj je bilo treba zgraditi popolnoma na novo. Bohinjska proga bo kmalu povezana tudi z južno, ko bo dograjena zveza Dutovlje-Sežana. Računajo, da bodo dela končana tja do novega leta. Po uvedbi tranzitnega prometa na bohinjski progi, bo stekla železniška proga Repentabor-Opčine čez mejo med STO-jem in Jugoslavijo. (Za zdaj je odprt samo tovorni promet.)

Obračunavanje prevoznih stroškov za tranzit (čez tuje ozemlje) se vrši po starem običaju, t. j. v švicarskih frankih.

Ko se železniška ravnateljstva sporazumejo glede nekaterih podrobnosti, bo odprt tranzit čez jugoslovansko ozemlje v Trst tudi po progi Južne železnice (St. Ilj-Maribor-Ljubljana-Sežana), ki je kot dvotirna za tržaški promet še važnejša kakor bohinjska. Z uvedbo tranzitnega prometa čez jugoslovansko ozemlje po znižanih tarifah, ki nadomestujejo nekdanje jadranske tarife, bodo odstranjene vse prometnotehnične težave v tržaškem zaledju, kar bo v veliko korist tržaškega gospodarstva. Usmeritev vsega prometa iz Češkoslovaške in Avstrije samo na eno progo (čez Trbiž in Videm) je bila pač nenaravna in zaradi tega neekonomična.

Razstava v Kopru

dokaz gospodarskega napredka istrskega področja

Na pobudo gospodarskih krogov bodo v Kopru pod okriljem VUJA priredili v času od 17. do 24. oktobra razstavo gospodarske delavnosti jugoslovanske cone Stoja. Upravno in gospodarsko središče istrskega področja Tržaškega ozemlja bo ob tej priliki zaživelo svojevrstno življenje. Ne gre za navadno trgovsko razstavo, kakršnih smo bili doslej navajeni, temveč za prireditev, ki bo po zamisli organizatorjev živo in nazorno prikazala vse bistvene gospodarske panoge cone, dosedanje uspehe ter bodoče razvojne možnosti v okviru skupnih naporov in načrtnega gospodarstva. S tega vidika predstavlja pobuda novost, ki bo že zaradi tega privabila v Koper mnogo tujih obiskovalcev, zlasti iz Trsta.

Brez posebnih predpriprav je pričel posebni inicijativni odbor s stvarno organizacijo razstave pred dobrim mesecem. Prvi uspeh organizatorjev je bil ta, da jim je uspelo priključiti k sodelovanju skoro vse gospodarske ustanove področja in vse sloje delavnega ljudstva. Množično sodelovanje in množična udeležitev na razstavi bo morda najznačilnejša poteza prireditve in bo predstavljala tudi v tem pogledu za nas pravo novost. Na razstavi bodo sodelovale med drugimi vse kmetijske zadruge koprskega in bujskega okraja, okrog 50 obrtnikov, vsa domača industrija, ter večje število posameznih razstavljalcev.

Razstavljalne prostore bodo uredili v nedovršenem poslopju ob obali koprskega pristanišča, poleg ribarnice. Z veliko iznajdljivostjo je tehnično vodstvo prireditve rešilo vrsto praktičnih problemov v zvezi s postavljanjem razstavljalnega prostora in s splošno ureditvijo razstave. Estetska oprema, ki bo v veliki meri izdelana iz lesa, je pod nadzorstvom posebne komisije, ki je sestavljena iz znanih domačih umetnikov in slikarjev.

Največji obseg bo zavzela razstava poljedelstva. Vse panoge kmetijstva — vrtnarstvo, vinogradništvo, sadjarstvo, živinoreja, čebelarstvo in sviloreja — bodo nudile ogledovalcem svoje proizvode v vsej pestrosti, nakazale pa bodo obenem smernice za pospešitev proizvodnje toliko glede količine kolikor glede kakovosti pridelkov. Zadružno življenje področja bo prikazano v posebnem oddelku.

Ribištvo bo imelo seveda na razstavi častno mesto. Prikazali bodo pomen ribiških lovišč, ribarsko opremo in razne načine lova. Zanimanje bo gotovo vzbujal akvarij, ki ga bodo ribiči iz Novega grada in Umaga oskrbovali z raznimi živimi ribami.

Istrsko obrtništvo se bo brez dvoma dobro izkazalo z raznimi proizvodi, zlasti v mizarski, kolarski in drugih strokah. Na razstavi bo posebno poudarjen pomen male industrije za izdelavo ribiških in športnih čolnov, ki je dobro znana tudi izven ozkih meja našega ozemlja.

V posebnem oddelku bodo prikazane velike, deloma še neizkoriščene turistične možnosti podrčja. V istem oddelku bodo tudi razstavili mnogo folklornih predmetov, ki jih vodstvo razstave zbira z veliko težavo, ker so bile vse že obstoječe folklorne zbirke uničene v dobi fašističnega zatiranja istrskega ljudstva.

Do izraza bo prišla na razstavi tudi živilska industrija, ki ima v poljedelstvu in ribištvu osnovne surovinske baze za svoj obstoj in nadaljni razvoj.

To bi bili v glavnih potezah obrisi letošnje gospodarske prireditve v Kopru. Vzporedno z razstavo pa se bo vršila še vrsta prireditev gospodarskega, kulturnega in zabavnega značaja, ki bodo dali razstavi poseben vseljudski značaj.

Sporazum med severnimi pristanišči

»Nieuwe Rotterdamse Courant« javlja, da je bil v načelu dosežen sporazum med Beneluxom in Biconijo glede razdelitve prometa, toda samo v smislu, da bi Nemčija, oziroma uprava Marshallovega plana (ECA) dajala naročila neposredno belgijskim, oziroma holandskim prevoznikom. Ta vest se ne potrjuje, pač pa javljajo iz Washingtona, da je ECA dala pobudo za nova pogajanja.

Belgijski minister za zunanjo trgovino Xavier Vandenstraeten je po najnovejših poročilih izjavil, da je bil med državami Beneluksa in Biconije dosežen sporazum glede usmeritve prometa v okviru Marshallovega načrta čez belgijske in holandske luke. Blago odpravljeno v Nemčijo pojde tudi čez te luke v razmerju, ki je veljalo za predvojni tranzit. V Anversu računajo, da bo na ta način dobilo delo mnogo nezaposlenih pristaniških delavcev, katerih število znaša že 7.000. Ustanovljen bo poseben belgijsko-holandski odbor, ki bo vzdrževal stike z zapadnonemškimi oblastvi. Anversu bodo določili posebno količino tranzita — okoli 1,5 milijona ton.

* * *

Promet med Anglijo in Madžarsko pojde čez zapadne luke. Angleško-madžarska trgovinska pogodba vsebuje določbo, po kateri se bo začel promet med Anglijo in Maržarsko čez holandska, belgijska in francoska pristanišča. *Nemške in jadranske luke po vsem tem ne pridejo v poštev.* Nemčija prihaja v poštev pri prevoznih po suhem, poleg poti čez Avstrijo, Švico in Francijo.

JUGOSLOVANSKA PETLETKA

V l. 1949 taktika fronte v globino

Na zadnjem zasedanju zveznega sveta Ljudske skupščine FLRJ je predsednik gospodarskega sveta in planske komisije Boris Kidrič podal nadvse zanimiv analitičen pregled dosedanjih rezultatov jugoslovanskega planskega gospodarstva in orisal smernice za bodočnost. Iz njegovega govora podajamo v naslednjem najvažnejše odlomke.

V celoti vzeto bo Jugoslavija dosegla v rudarski proizvodnji leta 1948 70,5% kapacitete, ki je določena po petletnem planu za konec leta 1951. Leta 1949 se bo po načrtu ta odstotek zvišal na okrog 90%. S tem je in bo industrijska in rudarska proizvodnja zdaleč presegla linijo vzpona, ki jo je postavil petletni plan.

Pozitivna slika celote ima pa tudi svoje negativne posameznosti; med temi je v prvi vrsti neenakomernost v napredovanju posameznih panog.

Hitreje kot je to določeno po planu napreduje: proizvodnja premoga, črna metalurgija, metalurgija in predelava barvanih kovin, industrija in predelava kovin, industrija lesa, papirja in celuloze, usnja in obutve, tobaka ter filmska industrija.

Tempa naraščanja določenega po petletnem planu se držijo: proizvodnja električne energije, kemična industrija, industrija gradbenega materiala, tekstilna in živilska industrija.

Za petletnim planom zaostajajo: proizvodnja in predelava nafte, industrija gumija in proizvodnja in predelava nekovin.

Glede zaostajanja proizvodnje nafte je govornik poudaril, da bodo leta 1949 izdelali toliko vrtalnih garnitur za izkoriščanje velikanskih plasti bituminoznih škriljevcev (ki dajejo tudi letalski bencin), da ne bo potrebno Jugoslaviji že leta 1950 uvažati niti kapljice nafte. V elektroindustriji še ne izkoriščajo velikih kapacitet, kar pa se bo izvajalo tekom leta 1949. Industrija gumija bo morala rešiti vrsto vprašanj, vendar pa so pogoji za prihodnje leto ugodni, ker bodo pričele obratovati velike naprave za proizvodnjo plastičnih mas. V industriji nekovin pa bodo izkoriščali velika bogastva azbestnih vlaken, tako da bodo prihodnje leto azbest že izvažali.

Neenakomernost med posameznimi panogami industrije je v prvi vrsti posledica anarhičnega razvoja v industriji stare Jugoslavije, dalje od težav pri nabavi strojev iz inozemsvta. V tem pogledu pa se vzroki teh težav po svoji objektivni težini postopoma zmanjšujejo, ker se jugoslovanska industrija naslanja vedno bolj na lastne sile.

So pa tudi subjektivni vzroki neenakomernosti v napredovanju posameznih industrijskih panog. »Smo sicer mnogo napravili«, je poudaril govornik, »toda včasih premalo dokončali«. Posamezna vodstva so večkrat borila na preširoki fronti; to je vlada tudi dopuščala, ker so s tem odkrivale še neznane gospodarske rezerve. Vendar bodo odslej uporabljali predvsem taktiko fronte v globino. Plansko leto 1949 bo zaradi tega potekalo v znamenju boja za uresničenje osnovnih nalog, ostrejše koncentracije ter poostritve planske discipline proti izgubljanju na široki fronti. Ko bo z novim postopkom odstranjena neenakomernost v napredovanju posameznih panog bodo za zadnje dve planski leti ustvarjeni pogoji za nov prehod na široko fronto.

Glede investicij (ki zavzemajo kapitalno izgradnjo v industriji in kmetijstvu ter postavko za izboljšanje družbenega standarda) je jugoslovansko gospodarstvo izvršilo leta 1947 12,5% vseh investicij celotne petletke. Letos se bo ta odstotek povečal na okrog 45,5, prihodnje leto pa že na okrog 60% celotnega predvidenega plana. Leta 1949 bodo torej izpolnili 90% kapacitete industrijske proizvodnje, medtem ko bodo investicije znašale le 60% celokupnega plana. Ta razlika (30%) izvira iz dejstva, da je ali bo na eni strani industrija zahtevala manjše investicije kot so jih predvidevali, na drugi strani pa iz dejstva, da niso dosegle investicije v kmetijstvu in v izgradnji družbenega standarda predvideni razvoj. V kmetijstvu je Jugoslavija dosegla leta 1947 88% predvojne proizvodnje (ali 60,5 kapacitete določene za konec petletke), leta 1948 103,5% (71%) leta 1949 pa, če bi ničesar ne investirali 109 odstotkov (77%). Tempo porasta bi se potemtakem med letom 1948 in 1949 v tem primeru zmanjšal napram porastu med letom 1947 in 1948. Prav zaradi tega proučujejo zdaj tri velike načrte, ki bodo zahtevali velike investicije, in sicer: pospešenje dela na prekopu Donava—Tisa—Donava, posušitev Lonjskega polja, ki bo lahko dalo več pšenice kot ves obvezni odkup v LR Hrvatski ter osušitev Skadarskega jezera, kjer bodo lahko pridelovali najfinejše vrste bombaža. Naraščanje števila industrijskega delavstva pa bo v prihodnjem letu narekovala večjo pozornost pri graditvi stanovanj.

Dva nova prekopa v Jugoslaviji

Te dni so začeli trasirati asanacijsko-melioracijska prekopa Sava-Drina in Tinja-Sava, s katerima bodo pridobili v srednjem Posavju in v Semberiji okrog 13.000 ha obdelovalne zemlje. Prekop Sava-Drina bo potekal po najrodovitnejših predelih Semberije in bo zbiral vodo potokov in rek z Majevice. Ti potoki so doslej preplavljali nad 8000 ha zemlje v najrodovitnejšem predelu Semberije. Prekop bo imel presledke za odtok pri visokem vodnem stanju a v sušnih letih bodo po njih spuščali v prekop vodo za namakanje zemljišča.

Prekop Tinja-Sava bo tekel čez veliko močvirje «Obeda» in tu zbiral vodo. S tem prekopom bodo pridobili okrog 500 ha rodovitne zemlje. To bo eden osnovnih prekopov za melioracijo zemljišča v tem delu srednjega Posavja.

Pri trasiranju delajo mnogi mladi strokovnjaki, ki so se izučili lansko leto pod vodstvom izkušenih inženirjev in tehnikov. Pripravljalna dela bodo zaključena še pred zimo, tako da se bo neovirano začela graditev prihodnjo pomlad.

* *

»Jugokamomila« je naslov novega jugoslovanskega podjetja, ki je bilo ustanovljeno v Novem Sadu in bo organiziralo predelovanje in izvoz kamilice. Podjetje se bo bavilo tudi s prodajo drugih zdravilnih zelišč.

Iz poljskega gospodarstva

Poljska vlada je odobrila proračun v znesku 8 milijard zlotijev **za razvoj zadrug.** Vsled tega napovedujejo velik porast proizvodnje v kemični industriji zlasti na področju umetnih gnojil. Naprave in oprema za nove tovarne kemičnih proizvodov so večinoma sovjetskega izvora.

V prvi polovici leta 1948 so tovarne v Chrzanwu izdelale **322 lokomotiv** in s tem prekosile za 400% predvojno proizvodnjo. Omenjene tovarne izdelujejo zdaj ogromno lokomotivo, ki bo lahko vlekla 10 potniških vagonov z brzino 110 km na uro.

Varšava se naglo obnavlja. Do zdaj je bilo zgrajenih skoro 16.000 novih stanovanj, obnovljenih je bilo 17 km glavnih cevi za vodo. Mestnemu prometu so namenili že 371 novih vozil.

V mesecu avgustu tega leta je znašal **tranzitni promet v poljskih lukah** okrog 1.590.000 ton, od tega

POLJSKI PREMOG ZA FRANCIJO. V prvi polovici letošnjega leta je Poljska poslala Franciji 688.000 **ton premoga in koksa.** S tem se je Francija povzpela kot odjemalec poljskega premoga na drugo mesto. Na prvem mestu je bila Švedska, ki je v istem razdobju uvozila 1,045.000 ton poljskega premoga.

PROIZVODNJA ČESKOSLOVAŠKIH TRAKTORJEV NA POLJSKEM

Poljska republika je doslej izdelovala v varšavskih tovarnah «Ursus» 100 traktorjev mesečno. Ta proizvodnja pa ne zadostuje za kritje velikih potreb hitre motorizacije in mehanizacije poljskega poljedelstva. Da bi pospešila mehanizacijo poljedelskih del je poljska vlada zaključila s Češkoslovaško republiko pogodbo, po kateri bo češkoslovaška kovinska industrija dala Poljski na razpolago ličenco za proizvodnjo traktorja «Zotor» ki je izdelek podjetja Zbrojovka v Brnu na Moravskem. Tovarna «Ursus» v Varšavi bo temeljito razširjena in v prihodnjih letih bo dosegla poljska proizvodnja traktorjev 10.000 komadov letno.

NAPREDEK ČESKOSLOVAŠKE INDUSTRIJE

Češkoslovaške papirnice so proizvedle v prvih osmih mesecih tega leta 173.465 ton papirja in celuloznih izdelkov. In sicer 159.644 ton celuloze, 173.164 ton papirja ter 49.658 ton cigaretnih papirčkov.

V petrolejski dobi

Po poročilih iz New-Yorka se je ladjedelniški odbor ZDA odločil za gradnjo ogromnega števila petrolejskih ladij, katerih skupna tonaža bi dosegla 1,554.300 ton. Zgrajenih bo 60 petrolejskih ladij, po večini z veliko tonažo. Tako že gradi »Welding Shipyard« v Norfolku dve ogromni petrolejski ladji s tonažo 30.000 ton. Petdeset petrolejskih ladij bo obsegalo po 26 do 28.000 ton, 4 po 18.000, 4 nadaljnje po 16.500 in ena 8.300 ton. Štiri petrolejske ladje gradijo ZDA na račun inozemstva. Američani gradijo za račun »American Export Lines«, ki vzdržujejo proge med New-Yorkom in Sredozemljem, dve potniški ladji po 20.500 ton.

PODRAŽITEV PETROLEJA

Severno-ameriška družba Phillips Petroleum Company je pravkar napovedala podražitev njenih petrolejskih proizvodov. Po novih cenikih bo stal sod (barel) nerafiniranega petroleja 3 dolarje v primerjavi s 1,7 dolarjev v začetku l. 1947 in 2,50 dol. na koncu istega leta.

* *

Proizvodnja jute v Indiji bo znašala letos okrog 400.000 bal, to je znatno več kakor v preteklem letu.

Iz tržaške gospodarske kronike

Za oživitev trž. gospodarstva

Na seji gospodarskega sveta Tržaške trgovinske zbornice so 5. tega meseca obravnavali vprašanje ustanovitve urada za kompenzacije in študijskega krožka za preučevanje mednarodne trgovine zlasti v zvezi s tržaškim zaledjem. Pobudo za ustanovitev omenjenih ustanov je dal članek dr. Balintija v italijanskem gospodarskem listu »Il Sole« (28. maja). Zanimivo je, da so Balintove ideje prvotno naletele na precejšnjo hladnost v tržaških uradnih krogih. Za zdaj je gospodarski svet Trgovinske zbornice sklenil, da se sestavi posebna komisija, ki naj predloži o zadevi obširno poročilo; to bo osnova za nadaljnje razpravljanje. Člani komisije so gg. Terrile, Paschi, Gunalachi, Tolentino, Gattegno in Venezian. Zaključke bodo baje predložili tudi tukajšnjemu odboru za Marshallov plan.

STO in Marshallov načrt

Prihod P. G. Hoffmana, upravnika »Uprave za evropsko gospodarsko sodelovanje« v Pariz je napovedan za dan 19. oktobra. Proti koncu tega tedna se sestane v Parizu odbor Organizacije za evropsko gospodarsko sodelovanje (OEEC), da potrdi pripravljeni načrt za dokončno razdelitev in uporabo Marshallovega kredita 4.875.000.000 dolarjev, kakor tudi program za medevropsko trgovino, katere vrednost je proračunana na 574.700.000 dolarjev v poslovnem letu, ki se zaključi 30. junija 1949. Verjetno se bodo v soboto sestali predstavniki držav, ki so deležne Marshallovih kreditov, da bi povedali svoje dokončno mnenje o načrtu za izvedbo Marshallovega plana v tekočem poslovnem letu. Na to bo načrt poslan v Washington, kjer ga bo preučil glavni stan ECA. Posvetovanja o načrtih v Parizu se udeleži tudi predstavnik anglo-ameriškega pasu STO-ja.

RIUNIONE ADRIATICA DI SICURTA'

Poslovno leto zavarovalne družbe »Riunione Adriatica di Sicurtà« se je zaključilo s 35,8 milijona prebitka. Na vsako delnico bodo izplačali 40 lir. Družba ima zdaj glavnico 800 milijonov lir. Lansko leto je znašal dobiček družbe 22,4 milijone, na vsako delnico pa so izplačali 100 lir. Premiji za vse vrste zavarovanj so znašali za leto 1947 6,86 milijarde.

SOVJETSKA INDUSTRIJA ALUMINIJA

Druga svetovna vojna je silno vplivala na razvoj lahkih in najlažjih kovin. Za razvoj letalstva, ki je postalo prvo napadalno orožje, sta bila potrebna aluminij in magnezij.

Tako se je ameriška proizvodnja aluminija dvignila od 148.400 ton v letu 1939, na 834.770 ton v letu 1943 in proizvodnja Kanade od 75.000 ton na 449.140 ton. Med osovinskimi državami se je proizvodnja v Nemčiji povzpela od 199.430 ton v letu 1939 na 263.940 ton v letu 1942, proizvodnja Japonske pa od 23.000 ton v letu 1939 na 130.000 ton v letu 1943. Osovinske sile so izrabile zmogljivost svojih tovarn do skrajnosti, medtem ko zaveznikom ni bilo to potrebno.

Danes si zapadni tisk postavlja vprašanje, kako velika je zmogljivost sovjetskih tovarn aluminija. Georges Baudart navaja v francoski reviji »Science pour tous« nekaj podatkov. Sovjetska zveza je leta 1932 s pomočjo francoskih tehnikov postavila svojo prvo veliko tovarno aluminija v Volhovu, 127 km vzhodno od Leningrada. V začetku je ta tovarna proizvajala letno 7.800 ton aluminija. Dve leti kasneje je pričela obratovati tovarna aluminija v Zaporožju, ki je proizvajala po 20.000 ton na leto. Ob začetku sovražnosti septembra 1939 je bila postavljena v Kamensku na Uralu tretja tovarna aluminija z začetno zmogljivostjo 25.000 ton na leto. Med tem sta bili povečani prvi dve tovarni, tako da je ob začetku vojne Sovjetska zveza proizvajala že 67.000 ton aluminija. Po vdoru nemških čet v Sovjetsko zvezo, so sovjetski inženirji prenesli tovarne z zapadnega področja na Ural. Tovarna v Kamensku je bila pojačana in l. 1942 v Stalinsku ustanovljena nova. Kasneje je bil postavljen velikanski kombinat v Krasnoturinsku (Bogoslovsku). V teh tovarnah so izkoristili mnogo strojev, ki so jih odnesli izpred Nemcev iz Volhova in Zaporožja. Proizvodnja aluminija, ki je leta 1943 padla na 57.000 ton, je leta 1945 prekosila 68.000 ton.

Za svoje potrebe je Sovjetska zveza med vojno uvažala aluminij iz Amerike in Kanade, in sicer je leta 1942 uvozila 45.000 ton, naslednjega leta 50.000 ton (36.406 ton iz ZDA in 9.728 iz Kanade) in l. 1944 135.000 ton, t. j. 115.360 ton iz ZDA in 19.113 ton iz Kanade.

Na vprašanje, kakšna je zmogljivost današnje sovjetske industrije aluminija, odgovarja Baudart, da sovjetske statistike ne prinašajo podrobnih podatkov, pač pa samo navajajo, kolikšen odstotek poviška je bil dosežen v posameznih letih. Če postavimo, da je sovjetska proizvodnja aluminija znašala ob koncu vojne okoli 60.000 ton, bi po izvedbi petletke l. 1950 morala doseči 120.000 ton. Pisec je medtem mnenja, da je proizvodnja aluminija v Sovjetski zvezi mnogo večja. Sovjeti so obnovili tovarno aluminija v Volhovu, medtem ko se obnavlja tudi tovarna v Zaporožju. V teh tovarnah bodo proizvajali najmanj 30.000 ton letno. Tovarna v Kamensku je proizvajala že leta 1945 72.000 ton. Njena zmogljivost znaša danes gotovo že 80.000 ton. Tovarna v Stalinsku proizvaja verjetno okoli 10.000 ton, kombinat v Bogoslovsku pa 60—70.000 ton. Poleg tega je Sovjetska zveza demontirala nemško tovarno »Laurawerk« na Saškem. Tako prihaja pisec do zaključka, da znaša sovjetska proizvodnja že danes okoli 200.000 ton aluminija.

Sovjetska zveza razvija industrijo aluminija tudi s pomočjo nemških inženirjev. Važna je okolnost, da je v Sovjetski zvezi dovolj surovin, ki so potrebne za to industrijo. Tako so podani vsi pogoji za nadaljnji razvoj te lahke kovinske industrije. Sovjetske banke preneslo v belgij- V zadnjem času iščejo primerna mesta za nove tovarne na polotoku Koli in pogosto se imenuje Kandalakša ob Belem morju. Prav tako Ribinsk na Volgi. Baudart je tudi mnenja, da bo Sovjetska zveza gotovo izkoristila tudi vodne sile na Kavkazu kot gonilno silo novih tovarn aluminija.

Sovjetska bilanca z Belgijo in Švedsko aktivna

Po poročilu belgijske narodne banke ima sovjetska državna banka v Belgiji premoženje v vrednosti 1,87 milijarde belgijskih frankov. Ta znesek dolguje Belgija za dobavo sovjetskega žita. Sovjetska zveza naj bi s tem prebitkom nabavila stroje v Belgiji. Nedavno pa je bil dosežen sporazum med sovjetsko in belgijsko vlado, po katerem naj bi se imetje sovjetsko poštno hranilnico. Po mnenju švicarskih krogov bi ta prenos pomenil posojilo Sovjetske zveze Belgiji.

*

V prvem polletju 1948 je Sovjetska zveza izvozila v Švedsko pšenice, mangana, apatita, kalija in azbesta za 40 milijonov š. kron, medtem ko je Švedska prodala Sovjetski zvezi blaga (jekla, kroglijčnih ležajev, žice iz volframa in živine) za 43 milijonov švedskih kron. Pri najnovejših sovjetsko-švedskih pogajanjih so ugotovili, da znaša saldo v prid Sovjetske zveze v dosedanji zamenjavi 40 milijonov š. kr. Do konca prvega polletja tekočega leta je Sovjetska zveza naročila na Švedskem raznih strojev v vrednosti 200 milijonov švedskih kron. Ta naročila bodo izvedena v okviru posebnega kredita.

Tečaj nemške marke umeten

Iz Frankfurta poročajo, da je Zavezniška vojaška uprava izdala uredbo o zadnji emisiji nove nemške valute v treh zapadnih conah Nemčije. Uprava je odobrila izdajo 1 milijarde nemških mark, kar bi po tečaju na črni borzi ustrezalo vrednosti 100 milijonov dolarjev. Kakor znano so Nemci po zadnji reformi prejeli 5 novih nemških mark za vsakih 100. V smislu najnovejše uredbe bodo prejeli še po 1 novo nemško marko za vsakih 100 starih in s tem bo reforma zaključena. Nemška narodna banka »Bank deutscher Laender« je bila pooblaščena, da izda skupno 6,700,000.000 nemških mark za vse tri zapadne nemške cone, v katerih živi okoli 45 milijonov Nemcev. Prvotno je anglo-ameriško-francoska vojaška uprava dovolila izdajo 10 milijard nemških mark; ta vsota pa je bila pozneje znižana. To je bilo storjeno z namenom, da bi oblasti vplivale na tečaj marke v smislu deflacije.

Ameriški tisk govori o gospodarskem čudežu, ki naj ga predstavlja najnovejša denarna valuta v zapadni Nemčiji. Tega mnenja pa niso v Švici, kjer nemška marka kvotira približno 10 ameriških centov, izraženo v ameriški valuti.

MNENJE ŠVICARSKEGA FINANČNEGA TISKA

Ameriški vojaški guverner v Nemčiji gen. Clay je te dni izjavil, da bo postala nova nemška marka v kratkem času »čvrsta« valuta. General je dodal, da bo JEIA (Joint Export-Import Agency), ki vodi zapadno nemško zunanjo trgovino, izplačevala dolarska nakazila v okviru Marshallove pomoči v nemških markah po tečaju 1 DM = 30 centov. Prav tako bo mogoče dolarje, namenjene za investicije v Nemčiji, menjati v nemške marke po tečaju 1 DM = 30 centov. S tem se bo marka okrepila.

V švicarskih finančnih krogih niso takšni optimisti glede bodočnosti nemške marke. Švicarski časopis »Finanz und Wirtschaft« odgovarja na nemške napade, češ da Švicarji na svojih borzah namenoma potiskajo marko navzdol. Dejansko kvotira nemška marka na švicarskih borzah 100 DM = 30 fr.; kar ustreza izraženo v ameriški valuti 1 DM = 8 centov. (V Avstriji je po zatrdilu nemških listov DM dvakrat toliko vredna kakor v Švici.) »Finanz und Wirtschaft« trdi, da je bil tečaj DM nasproti dolarju umetno, to se pravi previsoko postavljen. Denarna reforma v Nemčiji je bila izvedena na zgrešeni psihološki osnovi in preveč shematično. Čeprav so ameriške oblasti pri reformi osvobodile samo eno petino prejetih bankovcev in imetja, je ostalo v obtoku še mnogo denarja v zasebnih rokah. Dalje je bil storjen še ta pogrešek: v valutnem gospodarstvu so ostali v veljavi vsi nacional-socialistični zakoni in prepovedana je bila zamenjava marke v tuje valute. Glede notranje kupne moči nova nemška marka, pravi švicarski časopis, je samo odnos med marko in vrednostjo blaga v svobodni prodaji res gospodarski; le po tem odnosu se lahko ceni prava vrednost marke. Ta odnos tudi ustreza kupni moči nemške marke v inozemstvu. Iz tega sledi, da je bil uraden tečaj nemške marke postavljen previsoko. »Na ta način lahko vržeš domači javnosti pesek v oči, trdi omenjena švicarska revija, ne pa inozemstvu, ki pozna igro svobodnega trga«.

»Finanz und Wirtschaft« nadaljuje, da se bosta tečaj marke in vrednost nemških obveznic utrdila edino pod pogojem, ako prične Nemčija lojalno izpolnjevati svoje mednarodne obveze.

KAJ MISLI AMERIŠKO PODJETJE

Nemški gospodarski list »Exportdienst« navaja mnenje neke severoameriške velike tvrdke o marki, odnosno o cenah nemškega blaga. Iz pisma tega velikega ameriškega podjetja je razvidno, da je bil tečaj nemške marke postavljen previsoko. to podjetje, je bila marka vredna računavanje po tečaju 1 DM = 20 centov ne ustreza dejanskim razmeram. Pred prvo svetovno vojno, trdi to podjetje, je bila mardka vredna komaj 23,8 centa. Po dveh izgubljenih vojnah gotovo ni nemška marka vredna več kakor 20 centov. Kdor bi hotel podpreti marko na sedanji osnovi, bi gotovo samo zapravljal premoženje. Dalje je rečeno v pismu ameriške tvrdke, da se severo-ameriška podjetja trudijo, da bi pospešila uvoz nemškega blaga. Toda blago, ki prihaja iz Nemčije ni kvalitetno. Dogaja se namreč, da špekulanti na hitro roko pokupijo večje količine nemškega blaga in ga nato po visokih cenah skušajo prodati Ameriki.

Vestnik Slovenskega gospodarskega združenja

SEDEŽ: TRST ULICA F. FILZI 10/I. TEL. 78-08

OPOZORILO

Slovensko gospodarsko združenje nudi svojim članom brezplačno vso pomoč v davčnih zadevah, zadevah obrtnic, pri stikih z bolniško blagajno in uradom za socialno zavarovanje (Previdenza Sociale) in podobno. Kdor želi v takih zadevah nasveta, pomoči pri konkordiranju, pri obnovi, razširitvi ali prenosu obrtnih dovoljenj ali pri sestavijanju mesečnih izkazov, ki se predlagajo uradu za socialno zavarovanje, ali v drugih sličnih poslih, naj se obrne na tajništvo združenja ob delavnikih dopoldne od 10.30 do 12.30. V tem času je članom na razpolago strokovnjak za te zadeve. Clanstvo vabimo, naj se teh ugodnosti v obilni meri poslužuje.

List »Gospodarstvo« prejemajo člani brezplačno, ker je združenje prevzelo nase zadevno naročnino. Vendar si združenje pridržuje pravico, da ustavi pošiljanje lista na njegove stroške tistim članom, ki ne izpolnjujejo v redu članskih dolžnosti.

IZLET V SLOVENIJO

SGZ namerava prirediti izlet v Slovenijo. Trajal bi dva dni in bi bil združen z ogledom važnejših gospodarskih objektov, ustanov ali naprav.

Kdor se želi izleta udeležiti, naj se neobvezno javi pri upravnem tajništvu, kjer bo dobil podrobna pojasnila. V okviru možnosti bodo upoštevane želje članov; zato je dobrodošla vsaka njihova sugestija glede organizacije izleta.

UVOZ PO NACRTU E.R.P.

Trgovinska zbornica je objavila, da je treba vložiti prošnje za uvoz naprav, strojev in orodja, ki bi se imeli po načrta ERP nabaviti proti plačilu v dolarjih iz ZDA in drugih zapadnih držav, do 30. oktobra, če naj se uvoz izvrši v tromesečju oktober-december 1948, do 1. novembra pa, če naj se izvrši, v tromesečju januar-marec 1949. Prošnje je vložiti z običajnimi formalnostmi pri trgovinskem departmanu ZVU. Prednost bodo imele tiste tvrdke, ki bodo mogle za nabavljene dolarje deponirati protivrednost v lirah, in prošnje za uvoz takih naprav, strojev in orodja, ki bolje odgovarjajo svrham načrta ERP, čigar namen je, da «zmanjša nabavke končnih proizvodov s plačilom v dolarjih, da zveča proizvodnjo blaga, ki se lahko za dolarje izvaža, in da ojača proizvodnjo blaga, ki se največ zahteva v svrho obnove Evrope».

TRGOVINA Z BICONIJO

Tržaška trgovinska zbornica opozarja interesente na novi trgovinski sporazum med Italijo in Biconijo, katerega bistveni izvleček smo objavili v zadnji številki «Gospodarstva». Interesenti naj predložijo prošnje za izvoz ali uvoz v najkrajšem času in pod običajnimi formalnostmi trgovinskemu departmanu ZVU, ki bo nato izposloval od pristojnih italijanskih organov dodelitev zaprošenih kontingentov.

Navedeni sporazum in izvršilne odredbe italijanske vlade določajo, da se vrši izvoz večine proizvodov iz Biconije preko carinarne; vendar so nekateri artikli podvrženi ministrskemu izvoznemu dovoljenju, tako nekatera gnojila, boksit, surova in polobdelana konoplja, odpadki plutovine itd. Nasprotno smejo carinarne same dovoliti uvoz le nekaterih artiklov, kakor semenskega krompirja, lesa, gline, grodlja, kalija, fotoželatine itd., in je vse drugo blago podvrženo ministrskemu uvoznemu dovoljenju.

IZ URADNEGA LISTA št. 38/48

Uradni list ZVU št. 38 z dne 1. 10. 1948 prinaša naslednje predpise:

1. Ukaz št. 335 z dne 20. 9. 1948 o pooblastilu conskemu predsedniku za imenovanja. S tem ukazom je prešla od okrožnega komisarja na conskega predsednika pravica do imenovanja in do razrešitve članov komisije za vpisovanje v seznam trgovinskih podjetij. Tudi člane osrednje prizivne komisije imenuje conski predsednik.

2. Ukaz št. 320 z dne 21.9.1948 o prodajni ceni kininovih preparatov za prodajo občinstvu in za dodelitev javnim ustanovam in uradom.

3. Ukaz št. 321 z dne 21.9.1948 o spremembi obdavčenja kakaa in proizvodov iz obdavčljivega alkohola ter o spremembi carinskega repertorija in splošne carinske tarife glede obdavčenja sladkorja in alkohola. Trošarina na kakao znaša Lir 20.000 (nepražen, skorja in luskine), Lir 22.000 (pražen, neoluščen v zrnih) in Lir 25.000 (pražen, oluščen in zdrobljen ter kakaovo maslo), vse računano od stota. Spremembe v carinski tarifi in repertoriju so na vpogled v uradih finančne intendance in višjega carinskega ravnateljstva.

4. Ukaz št. 333 s predpisi o kolkih in kolkovnih pristojbinah.

5. Ukaz št. 344 z dne 21. 9. 1948, s katerim je podaljšan do 21. oktobra 1948 rok za prijavo motornih vozil, njihovih ostankov, delov in pritiklin, ki jih kdo drži, a ne more dokazati, da so zakonitega izvora.

6. Ukaz št. 331 z dne 24. 9. 1948, s katerim se določa, da smejo državne upravne ustanove v celoti ali deloma vrniti zadrugam in konzorcijem zadrug še pred dovršitvijo del tiste zneske, ki so bili pridržani kot varščina in jamstvo za na dražbi oddana dela. Pogoj za povračilo je, da presega znesek za že v redu izvršena dela polovico celotnega zneska, za katerega gre po pogodbi.

7. Ukaz št. 337 z dne 25. 9. 1948 o usposobitvi in zaposlitvi delavcev, ki so bili odpuščeni iz zdravilišč kot klinično ozdravljeni od tuberkuloznih obolenj.

UVOZNA DOVOLJENJA V TRGOVINI Z JUGOSLAVIJO

ZVU je izdala za drugo polletje 1948 naslednja dovoljenja za uvoz lesa iz Jugoslavije s plačilom na jugoslovansko - italijanskem klirinškem računu (prva številka pomeni količino žaganega lesa oziroma vezanih plošč ali hrastovega furnirja v kubičnih metrih, druga pa lirsko vrednost jelovih hlodov, na katere se uvozno dovoljenje nanaša):

Accerboni C. 2065 — 1,450.000; Alitta & Gallina 10 — 0; Antonini E. 1150 — 0; Anastassachi N. C. 480 — 0; Barbi Bino 1825 — 2 milj.; Bonetti A. G. 560 — 1 milij.; CRDA 500 — 0; Detoni M. Succ. 850 — 2,150.000; Drobnig A. 905 — 1,450.000; Fischer R. 1775 — 1,100.000; Frandoli G. 160 — 0; S. A. Forestale Triestina 2370 — 2,150.000; Ghersiach Gius. 1100 — 2,150.000; Gunalachi M. M. 1080 — 0; Leiss P. 680 — 0; ICLEA 540 — 0; Malani G. & Cie 215 — 0; Mann & Rossi 1035 — 1,100.000; Mayer Ezio 1075 — 2 milij. 150.000; Mihelčič Josip 2075 — 1,450.000; Nussdorfer M. 180 — 0; Pavlovič D. 495 — 0; Pangos L. 75 — 0; Petelin & Pelikan 330 — 1,450.000; Petrin G. B. 995 — 2,150.000; Požar & Flego 525 — 1,450.000; Purini C. 320 — 0; Rivoli & Co. 425 — 1 milij. 100.000; Saule Nicolò 865 — 1,450.000; Seriani (Zerjal) F.lli 320 — 0; Spinotti V. 1100 — 1, 450.000; Stern Weintraub 245 — 0; Stern Gioacchino 245 — 0; Tassi I. 1735 — 1,450.000; Tomšič V. 310 — 0; Toros E. 1765 — 1,450.000; Ussai Gius. 480 — 2 milij. 150.000; Vecchiet Fr. 290 — 1 milij. 450.000; Vianello A. 525 — 0; Virani A. 575 — 0; Zmajevich F.lli. 1400 — 750.000.

Drugo blago:

Suhe gobe (v q): Alberti 15, Alkalay 10, Buser & Co. 10, Consorzio Agrario 10, Fonda & Comisso 15, Marich 15, Provveditorio Alimentare 10, G. Vatovec 15.

Suhe slive: Alberti, Alkalay, Boscolo, Santanna A., Buser & Co., Capurso, CIER, Consorzio Agrario, Delavske zadruge, Fonda & Comisso, Franzil, Ghersiach, Grioni, Italfruct, Kedros, F.lli di Lenardo, Lieblein, Machne, Pisani, Poselli, Provveditorio Alim., SACIEC, Trakakis, Universale in G. Vatovec, vsak za 625 tisoč lir.

Divjačina, živa in mrtva (v tonah): Buser & Co., 4, Vizzich Art. 6.

Soljena črева (v tonah): Buser & Co., 10, Silbo 5.

Surove kože drobnice (v tonah): Fischer M. 3, Impex 3.

Cement (v tonah): Rupena F. 1000, S. A. Esp. Imp. 500.

Boksit (v tonah): ICEM 1000, Soc. Alluminio 100.

Svinec (v tonah): Radiosa 50, SAFEM 100.

Baker (v tonah): Radiosa 5, SAFEM 20.

Antimon (v tonah): CREI 5.

Esenčna olja (v q): F.lli Janoušek 2.

Zdravilne rastline (v tonah): F.lli Bauer 4, Silvio Tevini 2.

POVISANJE TAKS NA AVTOMOBILE V ITALIJI

Italijanska vlada je pred kratkim sklenila povišati takse na cirkulacijo avtomobilov. Baje bodo najbolj prizadeti luksuzni avtomobili; sicer se bo pa višina obdavčenja ravnala po tipu vozila in po številu valjev.

Trgovinski dogovori

Jugoslavija je sklenila s Svico trgovinski sporazum, ki predvideva znatno povečanje medsebojne trgovinske izmenjave.

Italija. S CSR je sklenjen sporazum za globalno kompenzacijsko operacijo za okrog 88 milijonov Kčs v obeh smereh. V okviru te kompenzacije bo Italija uvozila kromovo jeklo, kaolin, pivo, fino steklo, kristal, lesne izdelke, šamotno opeko, glino n oglje, izvozila pa krogelne ležaje, avtomobile znamke Fiat, vino, paradižnik, esenčna olja, tektin, sokove, registrirne blagajne in celuloid. Vse uvozne in izvozne operacije se bodo izvršile pod kontrolo instituta za zunanjo trgovino (ICE) in na podlagi uvoznih in izvoznih dovoljenj, ki jih bo z italijanske strani izdajalo ministrstvo za finance.

V odnosih z Grčijo je bil podaljšan dosedanji trgovinski sporazum za nadaljnje tri mesece. Računajo, da bo vsaj do novembra pod streho nova trgovinska pogodba.

S Španijo se je Italija dogovorila za podaljšanje dosedanjega trgovinskega sporazuma do srede leta 1949. Dogovor obenem določa, da se morajo ribe, konservirane v olju, uvoziti iz Španije v Italijo direktno preko caranarne v Genovi, Livornu, Napulju in **v Trstu**, toda glede Trsta z omejitvijo do 1000 ton tunine in do 5000 ton drugih rib v olju. Tudi kolofonija se lahko uvozi samo preko navedenih carinarn.

CSR. V odnosih s **Svico** je stopil 1. oktobra v veljavo nov trgovinski sporazum, na temelju katerega bo CSR izvažala sladkor, slad, kemične proizvode in tekstil, uvažahmelj, težke stroje, avtomobile, koks, la pa iz Svice ure, strojno orodje in poljedelske stroje. Sporazum, ki bo veljal eno leto, ne omejuje izmenjave niti po količini niti po vrednosti.

Nove sporazume je sklenila CSR tudi z Argentino, Sovjetsko zvezo, Biconijo in Dansko.

Tehnične novosti

DVE POMEMBNI ZNAJDBI V AVTOMOBILIZMU

V teh dneh je bil na glavni cesti v bližini Prage preizkušen pod tehničnim uradnim nadzorstvom nov češkoslovaški patent, ki bo prihranil gonilno snov pri štiritaktnih motorjih. Avtor patenta je češki konstrukter Jurica. Njegova priprava vrača v motor vse nesežgane pline, ki tudi sicer dovršeni utesnitvi uhajajo iz cilindra v karter motorja. Z novim patentom se prihrani 20% bencina, motor ima kljub temu normalen potek. Cena patenta je 1.000—1.700 kčs, kakršen je pač obseg cilindra. Pri množični proizvodnji se bo cena vsekakor znižala.

Narodno podjetje Avtomobilski zavodi AVIE v Pragi je izdelalo zaščitno opremo proti havariji avtobusov v slučaju, da predne pnevmatike naglo počijo. Novi patent so že preizkusili zastopniki češkoslovaškega prometnega ministrstva. Na temelju teh preizkušenj bodo izvedene malenkostne konstruktivne izpremembe; češkoslovaške državne železnice so kupile 10 zaščitnic, ki bodo nameščene na največje potniške avtobuse Skoda 706 RO.

»HOLOPLAST« IZFODRIVA LES

V ladjedelništvu se čedalje bolj uporablja plastična snov tako imenovani »holoplast«. Holoplast nadomestuje les pri notranji opremi ladij, toda odporen je tudi proti zračnim izpremembam, tako da se lahko uporablja tudi pri gradnji krovov na ladji. Angleži so doslej uporabljali holoplast pri gradnji velikih parnikov kakor »Queen Mary«, »Britannic«, »Mauretania«, v zadnjem času »Carونia«. Pri gradnji ladje »Britannic« so porabili 3.500 plošč holoplasta. Med francoskimi ladjami, ki so tudi opremljene s pomočjo te plastične snovi, navajajo »La Marsellaise« in »Il de France«.

V zadnjem času pripravljajo tudi v Jugoslaviji ustanovitev tovarn plastičnih mas.

UMETNA ČRESLOVINA

Kostanjeve kulture, iz katerih se pretežno črpa naravna čreslovina, so ogrožene od rastlinskih bolezni. Skoda je velika zlasti v Ameriki, kjer porabljajo letno samo v industriji kože okrog 136.000 ton čreslovine. Strokovnjaki dveh ameriških kemičnih institutov iz tega razloga že dolgo proučujejo vprašanje umetne proizvodnje čreslovine. Poročajo, da se je raziskovalcem posrečilo sestaviti preparat, ki ustrezno nadomestuje naravno čreslovino. Pravijo celo, da se z uporabo novega preparata pri strojenju kož prihrani na času in da se z njim doseže želo mehek svetlo rumen proizvod.

PREDOR POD SUEŠKIM PREKOPOM

Egiptska vlada je odobrila načrt za izgradnjo predora pod Sueškim prekopom. Družba za Sueški prekop je tako opustila načrt, ki je predvideval zgraditev mosta nad samim kanalom.

NOVO LETALO

V Franciji so preizkusili novo letalo tipa »Nerecrin«. Letalo ima štiri sedeže, motor s 135 konjskimi silami in brzino 285 km na uro. Značilnost letala je, da porabi le 12 litrov bencina na vsakih 100 km in je iz tega vidika njegova uporaba najcenejša na svetu.

Franko v škripcih

Posledice zanemarjenja kmetijstva

Po poročilih ameriškega tiska se angleška vlada čuti prizadeto, ker skuša ameriška vlada pod pritiskom ameriških generalov pripeljati Španijo v zapadni blok. Predstavnik angleškega zunanjega ministrstva je izjavil, da angleška vlada ne mara Frankovega režima in da je proti ameriškim poskusom. V tej zvezi objavljamo podatke o španskem gospodarstvu.

Glavna španska banka je objavila poročilo o današnjem stanju španskega gospodarstva. Poročilo pravi, da se danes lahko govori o precej razviti inflaciji v Španiji. Poleg tega je proizvodnja zaostala na mnogih področjih. Narodni dohodek se je sicer dvignil na višino iz 1939 leta, toda še danes ni dosegel ravni iz 1. 1936, ko je izbruhnila državljanska vojna.

Druga svetovna vojna je prinesla Španiji sijajno konjunkturo, ker je nastalo veliko povpraševanje po rudah, po živem srebru in antimonu, toda Španija je prav v tem času popolnoma zanemarila kmetijstvo. Danes vlada veliko pomanjkanje umetnih gnojil, traktorjev, semena, pa tudi surovin kakor lesa, celuloze in prediva. Zaradi pomanjkanja umetnih gnojil in kmetijskih strojev se je površina obdelane zemlje skrčila na 91% povprečja 1931/35 in pridelek celo na 77%. Nekdanja plodna polja so danes zaraščena s travo. Za obnovo zanemarjenih njiv bi Španija potrebovala 22.000 traktorjev, ki jih država lahko nabavi v inozemstvu proti plačilu v devizah. Domača industrija namreč ne proizvaja kmetijskih strojev. Na drugi strani uvaža Španija kmetijske pridelke iz Argentine, predvsem žitarice in meso v velikih količinah in jih drago plačuje.

Edino glede reševanja stanovanjskega vprašanja je vladna politika imela nekaj uspeha. Tako je v Madridu na razpolago mnogo stanovanj, toda ta ostajajo prazna, ker je najemnina previsoka.

Zamuda italijanske vlade

Italijanska vlada bi bila morala predložiti Organizaciji za evropsko gospodarsko obnovo v Parizu načrt o uporabi Marshallove pomoči v teku štirih prihodnjih let najkasneje do 10. septembra. Po prvi odgoditvi pa vsaj do 1. oktobra. Že 10. septembra bi ECA (Uprava za evropsko sodelovanje) morala pričeti s proučevanjem italijanskega načrta. Po poročilih iz ameriških virov so bili pri ECA zelo vznevoljeni, ker ni italijanska vlada izpolnila dane obveze, izgovarjajoč se, da se še ni sestal medministrski odbor, ki mora odobriti načrt. ECA se je jezila, da italijanska vlada noče priti na dan z jasnimi načrti glede izvedbe javnih del. Ameriška misija je v Parizu nestrpno čakala iz dneva v dan, da bi italijanska vlada predložila podroben načrt glede odpustitve industrijskih delavcev in nameščencev, ki so po mnenju ameriške misije odveč; že tretjega septembra je načelnik misije ECA za Italijo James D. Zellerbach priporočil Italiji, naj odpusti velik del nepotrebnega delavstva iz svojih tovarn.

Po mnenju nekaterih izvedencev bi italijanske tovarne morale odpustiti na vsakih 10 delavcev 3, da bi se na ta način znižali proizvodni stroški in italijanska industrija usposobila, da bi lahko prenesla konkurenco inozemske industrije. Po načrtu ameriške misije, naj bi se odpuščeni delavci zaposlili pri javnih delih. Po podatkih splošne italijanske delavske zveze je v Italiji danes že itak 2,4 milijona nezaposlenih. Italijanski sklad v lirah, ki bi se ustvaril z dohodki iz izkupička za Marshallovo blago v finančnem letu 1943—49, bi moral po načrtu znašati okoli 250 milijard lir. ECA zahteva od italijanske vlade, da predloži načrt o uporabi tega denarja.

ITALIJANSKI INDUSTRIJCI NISO ZADOVOLJNI Z MARSHALLOVIM NAČRTOM

Italijanski industrijci se v zadnjih časih zelo tožijo zaradi velikih težkoč, na katere so naleteli zlasti pri nabavi industrijskih strojev. Najprvo mora industrijsko podjetje dokazati svojo gospodarsko solidarnost glede izplačila obveznosti za naročila in predložiti v ta namen vrsto podatkov, ki so večkrat skrivnost podjetja in ni zaradi tega zaželeno, da bi prišli po tej poti v javnost. Ko dokaže podjetje svojo gospodarsko trdnost, mu vladni organi naložijo največkrat zelo obremenilne obveze. Ko je podjetje predložilo vse potrebne listine, mora pokazati že podpisano pogodbo za nabavo blaga v inozemstvu. Italijanski industrijci se vprašujejo: Kako se je mogoče pogajati ali podpisati pogodbe z inozemskimi tvrdkami, če ni še gotovo, da bodo italijanske oblasti odobrile njihovo prošnjo za nabavo materiala? Tako ni italijanska tekstilna industrija v prvih šestih mesecih mogla iz navedenih razlogov zaključiti niti enega posla za uvoz potrebnih industrijskih naprav.

NOV NAČRT ZA FINANCIRANJE IRI-JA

Italijanska vlada preučuje nov načrt za financiranje državnega industrijskega koncerna IRI-ja. Po tem načrtu, ki pa ni bil še uradno objavljen, bo IRI črpala finančna sredstva iz denarnih skladov v okviru Marshallovega plana deloma pa, kakor doslej, s posojili, ki jih bodo izdali v obliki obveznic. Izdali bodo verjetno tri vrste obveznic, in sicer: obveznice IRI za 40 milijard, obveznice »IRI-Meccanica« za 15 milijard ter obveznice »IRI-Mare« za 17,1 milijarde. Vse zadevne operacije se bodo končale v teku leta 1949. Novi vrednostni papirji bodo izdani z državnim jamstvom glede izplačila obresti (do 5 odstotkov) in glede izplačila nominalne vrednosti ob zapadu zadolžnic.

PODRAZITEV ELEKTRICNE ENERGIJE

Dne 6. oktobra je stopil v Italiji v veljavo nov povišek državnega davka na električno energijo, ki bo vplival na cene električne strije. Davek na kWh za razsvetljavo je bil povišan od 1,20 na 4 lire in bo zaradi tega znatno obremenil široke množice potrošnikov. Davek na električno strujo za ostalo domaro uporabo bo odslej znašal 50 stot. za kWh. Za industrijsko uporabo pa od 5—50 stotink lire.

Argentina ne misli na razvrednotenje

Londonski »Financial Times« je mnenja, da so vesti o razvrednotenju peza pretirane. Po njegovem mnenju ne misli argentinska vlada na ta korak, ker se zaveda, da bi pomenil polom njene petletke, s katero se je povezala na življenje in smrt. To je mnenje londonskih gospodarskih krogov, ki so v stalnem stiku z Buenos Airesom. V Argentini vlada vsekakor veliko pomanjkanje dolarja. Argentinska bilanca z ZDA se je poslabšala. V prvih petih mesecih tega leta je Argentina izvozila v ZDA blaga za komaj 227 milijonov pezov, medtem ko je uvozila iz ZDA za 1.214 milijonov pezov.

Razvoj tržaškega plovstva in pomorske uprave

Konec beneške nadvlade na Jadranu

Že v zgodnjem srednjem veku je bila beneška republika važna pomorska sila na Jadranu. Ko so pa Benečani v teku 14. in 15. stoletja polagoma osvojili vse dežele mogočne oglejske države, tako na vzhodni kot zahodni strani Jadranskega morja, se je lagunska republika povzdignila v močno kopno in zlasti pa v dominujočo pomorsko silo na Jadranu, ki je mogla in znala uveljaviti svojo pomorsko oblast tudi na Sredozemlju. Naravno, da je bila vsa trgovina na Jadranskem morju v območju beneške republike. Močna mornarica te republike je trgovsko udejstvovanje in trgovsko ekspanzivnost Benečanov kar najizdatneje podpirala in ščitila. Seveda je bila tudi vsa skromna trgovina in skromno plovstvo nebeneških krajev v gornjem Jadranu, t. j. tržaške obale in obale Hrvatskega Primorja zlasti v prvi dobi, v popolni odvisnosti in pod jako kontrolo Benečanov. Trgovina in plovba teh krajev se je prvotno razvijala v ozkih mejah. Njihove ladje, ki so mogle pluti le z dovoljenjem beneških pomorskih uradov (n. pr. koprskih) ter so morale plačevati tudi visoko carino, so prevažale v početku večinoma le les, železo, sol in — romarje.

Nekoliko živahnejša pa je bila trgovina po kopnem t. j. trgovina z zaledjem Trsta, zlasti s Kranjsko in Stajersko. Polagoma se je ta notranja trgovina — kljub raznim oviram Benečanov — zelo razmahnila, kar je imelo ugoden vpliv tudi na pomorsko (izvozno) trgovino.

Zemljepisna lega Trsta jasno kaže in določa poti ter možnosti njega trgovskega udejstvovanja.

Benečani, ki so se imeli za edine gospodarje Jadrana in si vsled tega prisvajali izključno pravico do plovbe in trgovine po Jadranskem morju in tudi trgovine ob njega obali in z deželami, ki so vezane na to morje, so se neodvisni trgovini Trsta z zaledjem močno upirali in ga često nasilno ovirali. Vsekakor pa je imelo tržaško mesto prav v sosednih slovenskih deželah (Kranjski in Stajerski) trdno in zvesto oporo v plodonosnem medsebojnem trgovanju, ki se je naslanjalo na zaupanje in solidnost. Tako opazimo kot naravno posledico dejanskih prilik že dokaj zgodaj prav živahno trgovanje in tovorjenje med slovenskimi deželami in Trstom. Več tisoč velikih in manjših voz je prevažalo letno razno blago v eni in drugi smeri. Trst je mogel že koncem 15. stoletja precej uspešno tekmovati v notranji trgovini z Benečani.

Kot omenjeno, so Benečani izvajali strogo nadzorstvo nad Jadransko (nebeneško) plovbo, zahtevali visoko carino in v zvezi z raznimi nevšečnostmi močno ovirali razvoj in pravi razmah tržaške pomorske trgovine, kar je mnogokrat dovedlo do več ali manj resnih incidentov in tudi oboroženih spopadov. Benečani niso n. pr. niti dovolili, da bi obalni kraji svobodno izkoriščali morsko vodo za pridobivanje soli v svojih napravah, katere so pogostoma tudi porušili, n. pr. tržaške in žaveljske solarne l. 1570, 1578, 1589, 1612 in l. 1615 solarne na področju Senja.

Da bi se Tržačani ubranili pritiska in nevzdržne odvisnosti v svoji trgovini in pomorski plovbi od premočnega tekmeca, so se že l. 1382 prostovoljno podali pod vlado takrat že močne Avstrije. Iskali so v naslonitvi na to državo zaščito in varnost pred Beneško republiko in pa tudi pred turškimi napadi. Iz prvotno rahle, je nastala kmalu čvrsta politična in gospodarska povezanost Trsta z Avstrijo. L 1448 so Tržačani priznali tudi stalno in dedno oblast Habsburžanov.

Avstrijski vladarji so kmalu spoznali gospodarsko važnost Trsta in tržaške luke za trgovino avstrijske države ter so več ali manj že v prvih časih svojega vladovanja nad Trstom, še bolj pa pozneje od 17. stoletja dalje, izdatno podpirali težnje Tržačanov. Tako je cesar Friderik III. v drugi polovici 15. stoletja zaukazal, da se vsa trgovina iz notranje Avstrije usmeri na Trst, kar so razni naslednji vladarji ponovno potrdili in ukazali — tudi glede trgovine iz Ogrske in Češke.

Benečani so bili opasni tekmeci Tržačanov dokler je obstajala premoč njihove republike. Toda v teku 17. in 18. stoletja so se prilike bistveno spremenile.

Medtem ko je moč Avstrije, ki je po zlomu turške ekspanzivnosti in njene oblasti v srednji Evropi rasla in se silno ojačila ter postala poleg Francije prva velesila kontinenta, je moč republike sv. Marka tako vsled notranje trhlosti kot zunanje onemoglosti in vsled epohalnih svetovnih dogodkov — odkritje Amerike in novih morskih poti — vedno bolj propadala in z nio tudi nekdaj tako močna in prevladujoča pomorska trgovina Benečanov. Tržaška trgovina in plovba po Jadranskem morju pa se je mogla proti koncu 17. stoletja že skoro povsem neovirano razvijati kljub raznim tedaj že malo učinkovitim beneškim ugovorom.

Dne 2. junija l. 1717 pa je cesar Karel VI. prosto s svojo izjavo razglasil svobodno plovbo po Jadranskem morju pod zaščito svoje države. Ta cesarjeva odredba, tkzv. patent o svobodni plovbi po Jadranu, je v zvezi z ustanovitvijo tržaške luke l. 1719 pomenila mejnik med staro in novo zgodovino avstrijske oziroma tržaške plovbe in pomorske trgovine Trsta.

(Dalje prihodnjič)

Preskrba zapadnih držav z lesom

Predvidevana proizvodnja lesa v državah zapadne Evrope, ki so vključene v Marshallov načrt, bo znašala okrog 57 milijonov kubičnih metrov, v primerjavi z 49 mil. k. m., kolikor je znašala proizvodnja med letom 1947. *V primerjevi s tem letom bo narasla proizvodnja trdega žaganega lesa za 17%, mehkega lesa pa za 10%. Kljub povečani proizvodnji pa bodo potrebe znatno prekašale razpoložljivost lesnega materiala, ker* se bo v istem obdobju potrošnja *sukala okrog 76 milijonov kub. m. Primanjkljaj lesa znaša torej 27 milijonov kubičnih metrov t. j. približno 1.5 krat toliko kolikor znaša* celotna normalna proizvodnja lesa v Jugoslaviji.

Za bodoče kritje potreb se že snujejo v omenjenih deželah načrti za dvig proizvodnje lesa, vendar ni pričakovati pri tem velikih uspehov, ker se je gozdno bogastvo v vseh državah zapadne Evrope znatno skrčilo zlasti med zadnjo vojno. Zaradi tega bodo skušali bolj izkoristiti tudi afriške gozdove. Računajo, da bi na pr. francoske kolonije v Afriki lahko proizvedle okrog pol milijona ton trdega lesa.

Za nakup lesa so nakazali v okviru Marshallovega načrta do konca avgusta tega leta 32 milijonov dolarjev. Za zdaj so določeni naslednji izvozni kontingenti: 2 milijona kub. m iz Švedske, 1,185 milijonov iz Biconije, 1,5 mil. iz francoskega področja v Nemčiji. Primanjkljaj v lesnem materialu bodo krili z uvozom iz vzhodne Evrope in deloma iz ZDA.

POTREBE ITALIJE

Za primer bomo navedli načrt za oskrbo z lesom, ki so ga predložili italijanski izvedenci. Italija bo potrebovala v drugem polletju 1948 in prvem 1949 3—3,5 milijonov kub. metrov raznega lesa. Največ lesa bodo porabili za obnovo železnic in železniškega parka (okrog pol milijona kubičnih metrov, 15% celokupne predvidene potrebe). Znatne količine lesa bo zahtevala tudi industrija celuloze. Domača proizvodnja bo znašala kvečjemu 1,7 milijona kub. m. Po načrtu bo Italija sama krila 40% potrošnje; 40% potrebnega lesa bodo uvozili iz ZDA, ostalih 20% pa bodo nakupili deloma v državah, ki so vključene v Marshallov načrt (v glavnem iz Švedske in Avstrije) deloma pa v državah vzhodne Evrope, zlasti v Jugoslaviji in Čehoslovaški.

Verjetno bo Mednarodna banka odobrila 10 milijonov dolarjev raznim zapadnim državam za nakupe lesa v vzhodni Evropi, in sicer v Jugoslaviji, Čehoslovaški, Poljski in Avstriji. Z izkupičkom bodo te države, izboljšale svoje turistične naprave.

SVETOVNA PROIZVODNJA KAVČUKA

Po podatkih, ki jih je zbral londonski odbor za kavčuk je znašala svetovna proizvodnja naravnega kavčuka v prvih osmih mesecih tega leta 917.500 ton. V istem času je znašala svetovna potrošnja kavčuka 885.000 ton. Svetovne zaloge naravnega kavčuka so znašale na koncu avgusta 795.000 ton, 55.000 ton manj kakor v prejšnjem mesecu.

Proizvodnja umetnega kavčuka je dosegla, vedno v prvih osmih mesecih t. l. 357.000 ton napram 325.000 ton potrošnje v istem času. V zalogah je bilo na koncu avgusta 110.000 ton umetnega kavčuka, t. j. 35.000 več kakor na koncu julija.

* *

Švedski les za Nemčijo. V okviru trgovinske pogodbe z Biconijo bo Švedska dobavila zapadni Nemčiji za 25 milijonov švedskih kron lesa. V povojnem času je Nemčija les izvažala.

IZ SVETOVNE TRGOVINE

Za pospešitev madžarskega izvoza na Zapad

V zadnjem času je razvila Madžarska silno propagando po vseh tovarnah za dvig izvoza. Tako so se pojavili v tovarnah napisi z gesli kakor: »Izvoz je naše življenje, tvoj kruh!« V povojnem času se Madžarski še ni posrečilo doseči ravnovesje v trgovinski bilanci. Lansko leto je znašal primanjkljaj 400 milijonov goldinarjev. Posebno šepa izmenjava blaga z zapadom. Madžarski izvozniki se trudijo, da bi povečali izvoz tudi v zapadne države in čezmorske dežele. Vodstva podjetij pozivajo delavstvo, naj dvigne proizvodnjo. Poleg tega težijo za tem, da bi se proizvodni stroški v podržavljenih podjetjih znižali. Cene blaga za inozemstvo naj bi se znižale tudi na ta način, da bi bili izločeni vsi posredniki med industrijo in izvoznimi podjetji. Na ta način je madžarska zunanja trgovina že dosegla precejšnje uspehe.

V prvem polletju 1948 je Madžarska uvozila 52,3% vsega uvoza iz držav z načrtnim gospodarstvom, ki so pod sovjetskim vplivom, medtem ko je ta odstotek v lanskem letu znašal samo 26,6%. Odstotek izvoza se je v tem času dvignil od 40,4 na 53,6%. Po vrednosti je znašal uvoz v prvih šestih mesecih 1948 1.005 mil. gol. leta 1947 pa 598 mil. Izvoz je znašal 792,1 mil. (lansko leto 442,0 mil.). Na prvem mestu pri uvozu in izvozu je bila Sovjetska zveza; sledijo pri uvozu Jugoslavija, Velika Britanija, Češkoslovaška in Švica; pri izvozu so za ZSSR, ČSR, Vel. Britanija, Jugoslavija in Holandija.

Poglobitev češkoslovaške trgovine z Južno Ameriko

Pred nekaj dnevi je odpotoval glavni ravn. češkosl. Nar. banke guverner Dr. Leopold Chmela v spremstvu ravnatelja Ing. Dr. Blažeja v južno Ameriko. Njegovo potovanje, ki je že drugo v presledku 5 mesecev, bo trajalo približno dva meseca. Najprej se bo dr. Chmela pogajal z odgovornimi gospodarskimi in političnimi činitelji Brazilije in Argentine. Z obema državama želi dr. Chmela dokončati že pred meseci začeta pogajanja o plačilni pogodbi in določeni imajo biti konkretni kontingenti izmenjave blaga. Nato bo Dr. Chmela obiskal Urugway, kjer želi Češkoslovaška ugotoviti, kam so dospela pogajanja o ratifikaciji trgovinske pogodbe med Češkoslovaško in Urugwayem. Med obema državama bodo določeni kontingenti izmenjave blaga in še nekatere druge kompenzacije. Iz Urugwaya bo odpotovala češkoslovaška delegacija v ostale države latinske Amerike, in sicer bo obiskala Venezuelo, Kolumbijo, Peru, Quatemalo in Meksiko. V vseh teh državah bo ugotavljala pogoje in možnosti za zunanjo trgovino med Češkoslovaško in državami latinske in srednje Amerike. Iz Meksika bo češkoslovaška delegacija okrog 20. septembra odpotovala v ZDA, kjer se bo oficielno udeležila zasedanja Brettonwoodske institucije v Washingtonu. To zasedanje bo predvidoma končalo v prvi polovici meseca oktobra.

AMERICANI SE ZANIMAJO ZA EVROPSKI RIBOLOV

Ameriško ministrstvo za kmetijstvo je objavilo, da je na željo organizacije ameriških ribičev odpotoval v Evropo Arthur M. Sandberg, da bi kot izvedenec na ribjem trgu preučil ribji trg v zapadnih evropskih državah, v Franciji, Angliji, Irski, Holandiji, Belgiji, Zapadni Nemčiji, Avstriji, Švici, Italiji in Grčiji. V Franciji se je razgovarjal tudi z uradnim predstavnikom ERP, organizacije za izvedbo Marshallovega načrta v Evropi.

Ameriški tobak v Evropi. Ameriški pridelovalci tobaka so priporočili vladi ZDA, naj se ameriški prebitek tobaka, ki znaša 971,000.000 funtov izvozi v Evropo v okviru Marshallovega načrta, če mogoče že v teku prvega leta.

* *

V Avstraliji se je pričela prodajna sezona za volno. Avstralci računajo, da bodo lahko prodali okoli 800.000 bal volne, v teku te sezone. Prodano je bilo že 90.000 bal.

BORZA

VALUTE V MILANU

	1-X	14-X	Min.	Maks.
Funt šterling zl.	9.350	9.700	9.300	9.700
Napoleon	7.300	7.500	7.200	7.600
Dolar	627	650	627	655
Francoski srank	130	130	130	133
Švicarski frank	162	169	162	170
Funt št. papir	1.650	1.700	1.650	1.700
Avstrijski šiling	16	19	16	19
Zlato	980	1.010	980	1.010

BANKOVCI V ZURICHU
dne 9. oktobra 1948

ZDA	3,87	Belgija	7,68
Anglija	10,25	Holandska	74.—
Francija	0,85	Švedska	72.—
Italija	0,60	Palestina	9.—
Avstrija	10,80	Spanija	11,25
Čehoslov.	1.—	Argentina	48,—

VREDNOSTNI PAPIRJI V TRSTU

	1-X	14-X	Min.	Maks.
Južna železnica	2.320	2.260	2.260	2.400
Splošne zavarov.	9.350	8.950	8.950	2.400
Assicuratrice	1.105	1.050	1.050	1.100
Riun. Adr. Sic.	2.125	2.150	2.140	2.275
Jerolimič	1.500	1.500	1.500	1.500
»Istra-Trst«	710	710	710	710
»Lošinj«	5.000	5.000	5.000	5.000
Martinolič	1.100	1.100	1.100	1.100
Premuda	3.765	3.765	3.765	3.765
Tripkovič	5.800	5.800	5.800	5.800
Openski tram	1.020	1.020	1.020	1.020
Terni	516	503	500	524
ILVA	294	305	288	305
Zdr. jad. ladjed.	315	300	300	315
Ampelea	300	300	300	300
Arrigoni	320	320	320	320
Soške cementarne	135	135	135	153

Novo razmerje dolar : funt

Kakor je razvidno iz poteka borznih tečajev je funt šterling pridobil razmeroma mnogo točk v primerjavi z ostalimi valutami. Menijo, da je to v zvezi s pogajanjem, ki se že več časa vršijo med Anglijo in ZDA za določitev novega razmerja med dolarjem in funtom šterlingom. Po uradnem tečaju menjajo zdaj 4,03 dolarje za funt šterling, medtem ko kvotira angleški funt pri neuradni izmenjavi le okrog 3,6 dolarja. Opazovalci menijo, da težijo nova pogajanja za tem, da bi se dvignila tudi neuradna kvotacija funta šterlinga na 4,03. Tozadevni razgovori so zadeli na velike težave, češ da bi uvedba novega tečaja povzročila finančne motnje mednarodnega značaja.

NOV TECAJ JAPONSKEGA JENA

Ameriške zasedbene oblasti so pod poveljstvom generala McArthura uvedle nov tečaj jena, in sicer 270 jenov za dolar. Od leta 1945 do danes je veljaven uradni tečaj 50 jenov za dolar. Na črni borzi znaša tečaj 350 jenov za dolar.

* *

Zanimanje za marko med rimskimi trgovci ni posebno. Marka kvotira v Rimu 40—45 lir. Prav za prav je ta tečaj preračunan na podlagi tečaja v Zuerichu. Prav majhna količina mark je bila v Rimu prodana po 80, 90 in 100 lir za marko.

* *

V MOSKVI MESO CENEJSE

Moskovski radio poroča, da so mesne cene na moskovskem trgu padle za okoli 10%. To je bilo drugo znižanje za 10% v teku septembra. Živila so na moskovskem trgu 15-20% cenejša in trg je prenapolnjen tudi z drugimi kmetijskimi pridelki. Na moskovski trg je prispelo v teku prvih 10 dni septembra na tisoče ton krompirja in 2.000 ton drugih pridelkov več kakor v istem času lanskega leta.

NA AMERIŠKEM TRŽIŠČU

NEW YORK	17. IX	24. IX	1. Xr	8. X
Bombaž (stot. dol. za funt)	31,78	31,10	31,20	36,06
Volna (stot. dol. za funt)	181	177	177	181,10
Juta (stot. dol. za ard)	18	18,50	19	19
Baker (stot. dol. za funt)	23,50	23,50	23,50	23,50
Cin (stot. dol. za funt)	103	103	103	103
Aluminij (stot. dol. za funt)	16	16	16	16
CHICAGO				
Pšenica (stot. dol. za bušel)	225	225	225	226,25
Koruza (stot. dol. za bušel)	188,675	179,50	177	173
Goved-voli I. (st. dol. za funt)	41,4	41,60	41	40
Kava Santos (st. dol. za funt)	26,375	26,375	26,375	26,625
Surovo železo (dol. za tono)	46,50	46,50	46,50	48,50

TRŽNI PREGLED

V prvi polovici oktobra ni trg zabeležil znatnih sprememb. Na vseh tržiščih vlada še vedno mrtvilo in ni opaziti nobenega znaka oživitve. Kupci so postali zelo previdni, medtem ko proizvajalci vztrajajo pri starih cenah in upajo na boljše kupčije zlasti na področju živil. Posledica nasprotnega pojmovanja in predvidevanja prekupčevalcev in proizvajalcev je ta, da poteka trg v navideznem znaku stalnosti toliko glede cen kolikor glede blagovnega prometa. Lansko leto se je pričelo prav v sedanjem času postopno nazadovanje cen, ki se je zaustavilo šele v letošnji pomladi. Pocenitev zlasti kmetijskih proizvodov je sicer v jeseni normalen pojav. Če ni do tega letos še prišlo, je tega v prvi vrsti kriva gospodarska politika italijanske vlade, ki je imela takojšen odmev tudi na tukajšnjih tržiščih. Podražitev vseh javnih uslug, odprava političnih cen ter naraščanje davčnega pritiska ne morejo biti brez odmeva na vseh področjih tržne delavnosti. Gospodarski krogi pa gledajo z veliko pozornostjo in zaskrbljenostjo na porast denarnega obtoka, ki bo kmalu dosegel 1.000 milijard lir, in sodijo, da predstavlja ta številka zadnjo in usodno obrambno črto proti pravi inflaciji in vsem njenim posledicam.

VINO

Zaenkrat imajo proizvajalci glede cen precej slabe nade za bodočnost. Zanimanje za nov pridelek je namreč za zdaj malenkostno, čeprav so stare zaloge vina že skoraj pri kraju. Nov pridelek se obeta obilen, a kakovostno slabši od lanskega. Iz Italije na pr. poročajo, da bo verjetno letošnji pridelek dosegel 33 milijonov hl. V preteklih letih je bil pridelek italijanskega vina naslednji (do leta 1944 je vključena tudi proizvodnja Julijske krajine): l. 1941 hl 37 milijonov; l. 1942 38 milij.; l. 1943 37 milij.; l. 1944 33 milij.; l. 1945 29 milij.; l. 1946 34 milij.; l. 1947 31 milij.

V Milanu so za staro vino v zadnjem tednu veljale naslednje kvotacije za stop.-hl: južna vina 14—15 stop. lir 590—610; 13—14 stop. 520 do 550; vina iz Piemonta lir 650 do 700.

V Firencah za običajna vina novega pridelka: 10—11 stop. lir 4 do 5.000 za hl; fina vina 11—12 stop. lir 9.000—9.500, 12—13 stop. lir 9.500 do 10.000, nad 13 stop. 10.000—10.500.

ŽITARICE

Nov pridelek žitaric je že zadostil sedanjim potrebam. Iz tega razloga ni opaziti večjih povpraševanj. Cene so usmerjene na stalnost ali na zmerno nazadovanje.

Rovigo: za stot fco proizvajalec: pšenica I 8.900—9000, II 8.700—8.900, III 8.500—8.700; koruza 5.300—5.800 po kakovosti; ječmen 6.300; rž 7.300; oves 4.000.

Milan: pšenica I 9.200—9.500; II 8.800—9.100; rž 7.200—7.400; ječmen 5.700—6.200; oves 4.300—4.750; koruza I 6.100—6.400, II 5.500—6.000; riž običajen 7.200—7.400; krušna moka enotnega tipa 11.300—11.700.

ŽIVINA

Ponudba živine, ki bo gotovo še narasla v naslednjih mesecih, je že zelo živahna. Kljub temu pa tržišča dobro absorbirajo zlasti govejo živino. Sibkejše so cene pri prašičih, kar je med drugim pripisati znatni pospešitvi prašičjereje, ki je dosegla ali celo prekosila predvojno raven. Za primerjavo navajamo naslednje cene:

Milan za kg žive teže: Voli I lir 360—420, II 300—340, III 215—290; krave I 320—400, II 230—280, III lir 180—215; teleta 450—530.

Rovigo: Voli 280—300; krave 280 do 300; teleta 450—470; pitani prašiči 380—400; prašički 380—400; kokoši 480—500; gosi 250—280; zajci 170—180.

MLECNI IZDELKI

Po nedavni podražitvi mlečnih izdelkov se na tem področju opaža zdaj slabša tendenca cen zlasti pri siru. Krepke so ostale na splošno le cene masla zaradi majhne razpoložljivosti blaga. Poročajo tudi, da niso cene uvoženega masla nižje od cen domačega proizvoda. Fino dansko maslo, ki ga prav sedaj uvažajo v Italijo, stane na pr. na danskonemški meji 1,62 dol. za stot; s carinskimi stroški, prevozom i. t. d. (okrog 150 lir za kg) stane blago na tržiščih severne Italije okrog 1.100 lir, t. j. toliko ali celo več kakor blago lokalnega izvora iste kakovosti.

V Milanu na debelo za kg: maslo I 1.120, II 1.060. Sir parmezan iz leta 1946 lir 1.420—1.470, leta 1947 lir 1.100—1.130; ementhal 650—690; gorgonzola 380—410.

OLIVNO OLJE

Trg olivnega olja poteka še vedno zelo mirno. Na nekaterih tržiščih je prišlo do zmernega nazadovanja cen. Nov pridelek olivnega olja se obeta znatno manjši od lanskega.

V osrednji Italiji kvotira fino olivno olje na debelo lir 490—520, običajno pa 470—490 lir za kg.

V južni Italiji: olivno olje ekstra 520 lir za kg, fino 490—500, dobro 485—490, običajno 460.

POVRTNINA IN SADJE

V Trstu na debelo za kg: česen 120—150 lir, kislo zelje 60, zelje 20 do 30, čebula 18—20, solata 60—200, melancani 40—65, krompir 18—26, špinača 70—130.

Limoni lir 30—60, jabolka 16—80, hruške 65—80, kaki 30—45.

MOKA IN TESTENINE

V Trstu fco skladišče za kg: pšenična moka »00« lir 105—110, koruzna moka 80—85, pšenični zdrob 150 do 160, testenine 140—160.

MOCNA KRMA

V Trstu fco grosist za stot: pastirska sol lir 2.000, oves 5.800, otrobi 2,700, mešana krma za govejo živino 4.500, mešana krma za prašiče 4.500.

AVTOMOBILI

Zadnje kupčije z obrabljenimi avtomobili v dobrem stanju so bile v Trstu sklenjene po naslednjih cenah: Studbaker lir 1,500.000 do 1,600.000, Chrysler 2,200.000 do 2,600.000 Packard 2,400.000 do 2,500.000, Opel Capitän 400 do 450.000, Mercedes 550 do 600.000, Bianchi 220 do 380.000, Lancia Ardea 600 do 800.000, Lancia Aprilia 750.000 do 1,200.000, Fiat 500 220 do 430.000, Fiat 500 B 720 do 750.000, Fiat 1100 400.000 do 1,500.000, Fiat 1500 300.000 do 1,100.000, Ford Jeep 250 do 270.000.

NOVE DOLOCBE O OBVEZNI VSEBINI MASCOB V MLECNIH IZDELKIH

Italijanska vlada je izdala nove predpise o količini naščob, ki jih morajo vsebovati razni sirarski izdelki. V glavnem so se s tem obnovile predvojne določbe. Minimalne količine maščob, ki jih morajo vsebovati razne vrste sira nove proizvodnje so med drugim naslednje: mehki sir (n. pr. robiola, belpaese) 50% (48% za poletno proizvodnjo); gorgonzola 48%; asiago, montaž 30%; sir švicarskega tipa (n. pr. emental) 45%; sbrinz 43%; parmezan 32%, sir holandskega tipa 40%; trdi hribovski sir, a le za lokalno potrošnjo 18%; ovčji sir 30—40% po vrsti.

Manjše količine maščob bodo dovoljene še za nekaj časa, in sicer do treh mesecev za mehki sir, do osem mesecev za gorgonzolo, do enega leta za emental, do 2 let za ovčji in parmezanski sir.

VELIKO POVPRASEVANJE PO INDUSTRIJSKIH DIJAMANTIH

Evropsko tržišče dijamantov za industrijsko uporabo je zabeležilo v zadnjih časih velik porast cen (okrag 25%). Od maja tega leta so tržišča dijamantov sploh zaprta zaradi pomanjkanja blaga. Vsi nakupi se zdaj izvršujejo na črni borzi. Največje je povpraševanje po tako imenovanem dijamantu crushing boarts, ki je postal predmet velike špekulacije. Poročajo pa tudi, da so ZDA nakopičile znatne rezervne zaloge industrijskega dijamanta. Znano je, da je bilo v zadnji vojni prekupčevanje z industrijskimi dijamanti zelo donosno in da so pri tem zaslužili ogromne vsote zlasti španski »nevtralni« črnoborzijanci.

PODRAZITEV BARVANIH KOVIN V VELIKI BRITANIJI

S prvim oktobrom je stopil v Veliki Britaniji v veljavo nov cenik za barvane kovine. Nove cene so naslednje: elektrolitični baker f. št. 140 f. št. za tono (+8 f. št. v primerjavi s prejšnjo kvotacijo); svinec 112 (+22), cink 92 (+18); cink v listih 104 (+14); aluminij 80 (%7). Nove cene so znatno višje kakor cene na ameriških tržiščih, kjer kvotira na pr. baker 130,11 f. št. (dol. 23,5) za tono, cink pa 86,2 f. št. (dol. 15,5).

Po podatkih iz nemškega tiska znaša glavnica nedavno ustanovljene Avstrijsko-tržaške plovne družbe (z omejenim jamstvom) 20.000 dolarjev. Sedež družbe je na Dunaju. 65% glavnice so vpračali Avstrijci, 35% Tržačani.

NOVA ŽELEZNISKA TARIFA

Italijanska vlada bo kmalu uveljavila novo železniško tarifo za prevoz potnikov in blaga. Podražitev bo zlasti občutna za prevoz blaga. Za potnika bo uvedena enotna tarifa od 0—600 km, od 600—1.200 km ter nad 1.200 km. Potniki tretjega razreda bodo odnosno plačevali za vsak km lir 3,30, 2,64 in 2,11, drugega razreda 4,95, 3,96 in 3,16, prvega razreda 8,75, 7,00 in 5,60. Značilno je dejstvo, da so se cene prvega razreda po novi tarifi znižale do 200 km, cene drugega razreda do 500 km, medtem ko so se cene tretjega razreda zvišale za vsako daljavo. Potnik prvega razreda bo plačal na pr. prvi razred in 100 km lir 880 (prej 882), drugega razreda 500 (prej 473), tretjega razreda 330 (prej 286).

* * *

120.000 parov nogavic na teden. Na Češkoslovaškem je bila ustanovljena nova tekstilna tovarna, ki bo izdelovala 120.000 parov nogavic na teden. Na koncu petletke bo njena proizvodnja dosegla 300.000 parov.

Odgovorni urednik:
Dr. MIRKO KORSIČ
Tiskala Zadružna tiskarna v Trstu

Avtopodjetje S.T.A.R.
družba z o. z.
TRST-ROJAN - Ulica Moreri 7, tel. 71-09
Prevoz blaga s hitrimi prevoznimi sredstvi
Cene zmerne
TRANSPORTNA DOVOLJENJA ZA ITALIJO IN JUGOSLAVIJO

IMPORT-EXPORT
U.T.I. TEHNIČNO INDUSTRIJSKI URAD
NAČRTI - ZASTOPSTVA - INDUSTRIJSKE DOBAVE
TRST — UL. S. NICOLÒ 7 - TEL. 47 - 17
MILAN — VIA S. SISTO 9 - TEL. 152 - 834
Brzojavni naslov: UTIMPORT

AVTOPODJETJE F. CAHARIJA
Redne avtomobilske zveze na naslednjih progah:
Trst - Ljubljana
Trst - Reka
Trst - Portorož
Trst - Novigrad
Trst - Umag
Vozni red nezpremenjen